C/2024/6300

22.10.2024

KOMISJONI TEATIS

Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkonna mitmeaastase rakenduskava 2024. aasta ajakohastuse kohta

(C/2024/6300)

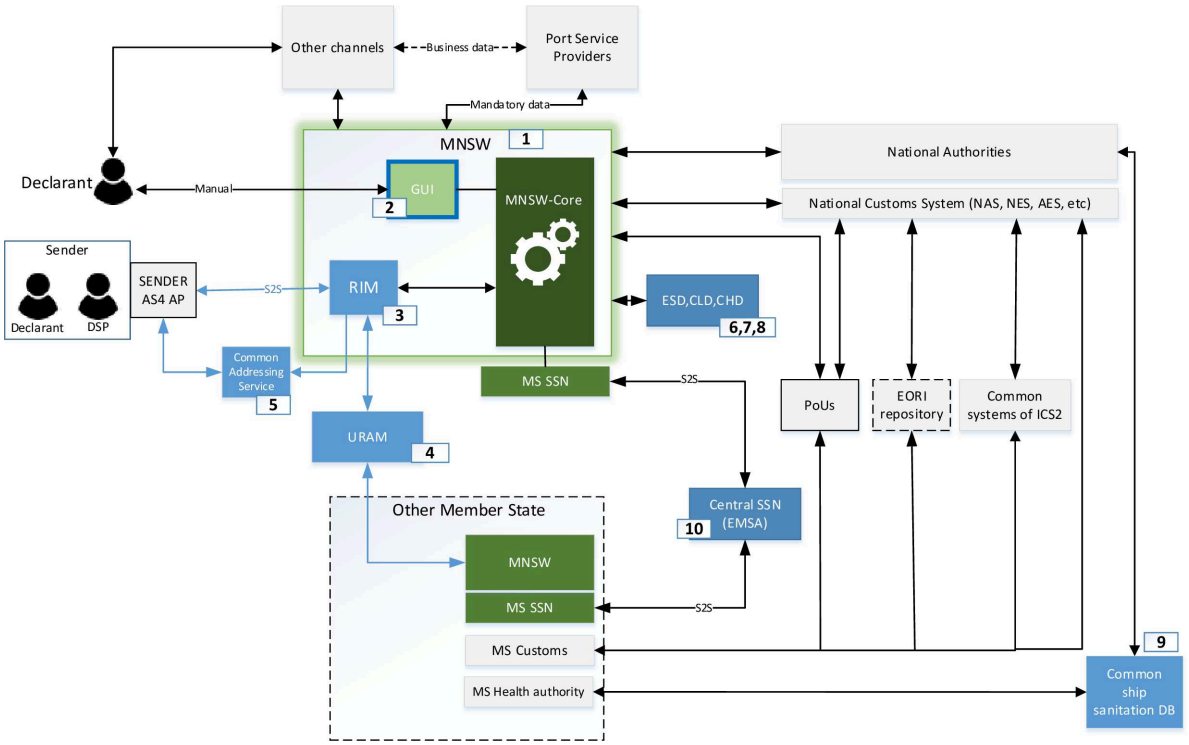
1. Taust

Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkonna määrus (edaspidi „ühtsete kontaktpunktide keskkonna määrus“) ([1]) tugineb olemasolevatele riiklikele merenduse ühtsetele kontaktpunktidele ning sellega sätestatakse ühine koostalitluslik keskkond, et laevad saaksid sadamakülastuse ajal esitada kaldale teavet. Kõnealune määrus annab komisjonile õiguse koostada standarditud andmestu, mis hõlmab kõiki aruandluskohustusi, ning arendada välja ühised liidesed ja teenused riiklike merenduse ühtsete kontaktpunktide jaoks ning hooldada neid. Seda määrust hakatakse kohaldama 15. augustist 2025. Vastavalt ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artiklile 19 ajakohastatakse käesolevat mitmeaastast rakenduskava igal aastal pärast asjakohaseid konsultatsioone riikide ekspertidega. Komisjon võttis käesoleva dokumendi esimese versiooni vastu 2021. aastal ([2]) ja seejärel ajakohastas seda 2023. aastal ([3]).

2. Ühtsete kontaktpunktide keskkonna IT-arhitektuur

Ühtsete kontaktpunktide keskkond on detsentraliseeritud keskkond, mis põhineb riiklike merenduse ühtsete kontaktpunktide võrgustikul. Igas riiklikus ühtses kontaktpunktis (MNSW) on: i) ühtlustatud teavitusliidesmoodul (RIM) süsteemidevaheliseks sideks ning ii) graafiline kasutajaliides (GUI), mis võimaldab deklarantidel täita teavituskohustust, esitades andmed süsteemile. Seda keskkonda täiendavad järgmised ühisteenused: i) ühtsete kontaktpunktide keskkonna kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem (URAM); ii) ühised andmebaasid; iii) ühine suunamisteenus (CAS).

Kõrgetasemeline ühtsete kontaktpunktide keskkonna arhitektuur ühe riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti ümber

Eespool esitatud joonisel on näidatud ühtsete kontaktpunktide keskkonna kõrgetasemeline arhitektuur liikmesriigi seisukohast, sealhulgas riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti suhtlus deklarantide, andmeteenuse osutajate ja liikmesriikide ametiasutuste süsteemidega.

([1]) ELT L 198, 25.7.2019, lk 64.
([2]) ELT C 299, 27.7.2021, lk 3.
([3]) ELT C, C/2023/100, 6.10.2023.

Selle komponendid on järgmised:

Element	Kirjeldus	Artiklid
1	Riiklik merenduse ühtne kontaktpunkt (MNSW)	Artikli 2 punkt 3
2	Graafiline kasutajaliides (GUI)	Artikli 2 punkt 9 ja artikli 6 lõige 4
3	Teavitusliidesmoodul (RIM)	Artikli 2 punkt 4 ja artikli 6 lõige 1
4	Kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem (URAM)	Artikli 12 lõiked 1, 2 ja 3
5	Ühine suunamisteenus (CAS)	Artikli 2 punkt 10
6	Ühtsete kontaktpunktide keskkonna laevaandmebaas (ESD)	Artikkel 14
7	Ühine asukohaandmebaas (CLD)	Artikkel 15
8	Ühine ohtlike kaupade andmebaas (CHD)	Artikkel 16
9	Ühine laeva sanitaarkontrolli andmebaas	Artikkel 17
10	SafeSeaNet (riiklik SafeSeaNet'i süsteem ja keskne SafeSeaNet'i süsteem)	Artikli 8 lõige 4

3. **Teiseste õigusaktide vastuvõtmine**

Seni on komisjon vastu võtnud järgmised teisesed õigusaktid:

— delegeeritud määrus (EL) 2023/205, ([4]) millega kehtestati ühtsete kontaktpunktide keskkonna andmestu;

— rakendusmäärus (EL) 2023/204, ([5]) mis sisaldab ühtsete kontaktpunktide keskkonna raames ühtsete kontaktpunktide ühtlustatud aspektide ja kolme ühise andmebaasi esimest tehniliste kirjelduste ja eeskirjade kogumit; ([6])

— rakendusmäärus (EL) 2023/2790, ([7]) millega kehtestatakse teavitusliidesmooduli ning kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi tehnilised kirjeldused.

Need kolm teisest õigusakti tuli vastu võtta 15. augustiks 2021. Mitme teguri tõttu, nagu COVID-19 pandeemia ja suurenenud tehniline keerukus, mille pärast oli vaja ulatuslikku konsulteerimist liikmesriikide ekspertidega, osutus see tähtaeg siiski liiga ambitsioonikaks. Seetõttu võeti viimane õigusakt vastu 14. detsembril 2023. Selleks et kiirendada ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse rakendamist, alustas komisjon Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (edaspidi „EMSA") abiga ning tihedas koostöös liikmesriikide ja laevandussektoriga peamiste ühiste komponentide (teavitusliidesmoodul ning kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem) ja sõnumite rakendamise juhendi ettevalmistamist enne eespool nimetatud teiseste õigusaktide vastuvõtmist (vt üksikasju 5. peatükis).

Muid teiseseid õigusakte kavandatakse järgmiselt:

— ühtsete kontaktpunktide keskkonna andmestu ajakohastamine ([8]) (kavandatud 2024. aastaks);

— ühise suunamisteenuse tehniliste kirjelduste sätestamine (kavandatud 2025. aastaks);

— ühise laeva sanitaarkontrolli andmebaasi tehniliste kirjelduste sätestamine (kavandatud 2025. aastaks);

([4]) ELT L 33, 3.2.2023, lk 24.
([5]) ELT L 33, 3.2.2023, lk 1.
([6]) Euroopa Meresõiduohutuse Amet töötab praegu välja rakendusmääruse (EL) 2023/204 I lisas osutatud tabelivorme ja need tehakse tõenäoliselt kättesaadavaks 2024. aasta kolmandaks kvartaliks.
([7]) ELT L, 2023/2790, 18.12.2023.
([8]) Komisjon ajakohastab korrapäraselt ühtsete kontaktpunktide keskkonna andmestut vastavalt artikli 3 lõikele 3, kasutades EMSA tehnilist abi.

— loetelu koostamine asjakohasest teabest, mida tuleb taaskasutada ja teha kättesaadavaks järgneva sadamakülastuse jaoks (otsustamisel) ([9]).

4. **Sidusrühmade kaasamise strateegia**

Tagamaks, et liikmesriikide ekspertide ja äriringkondadega konsulteeritakse läbipaistvalt ja aegsasti, moodustas komisjon 2023. aastal eksperdirühma – Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide koordineerimisrühma. Kõnealuse koordineerimisrühma liikmed on ühtsete kontaktpunktide keskkonna riiklikud koordinaatorid, nagu on sätestatud ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artiklis 18. Koordineerimisrühma on vaatlejatena kutsutud ka peamised laevandussektori liidud. See eksperdirühm kohtub korrapäraselt ning võimaldab komisjonil jälgida arengut ja arutada tehtud edusamme. Samuti pakub see liikmesriikidele foorumit parimate tavade vahetamiseks.

Kuna ühtsete kontaktpunktide keskkonna määrus hõlmab mitut sisenemise ja väljumisega seotud tolliformaalsust, konsulteerib komisjon sageli ka selliste tollieksperte rühmadega nagu elektroonilise tolli koordineerimisrühm ja tollisüsteemi ärirühm (mida haldab maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat). Komisjon konsulteerib tollieksperte rühmadega ühiskoosolekute teel.

Selleks et tagada ühtsete kontaktpunktide keskkonna ning liidu meresõiduohutuse teabevahetussüsteemi (SafeSeaNet) jätkuv omavaheline ühendus ja koostalitlusvõime, teavitab komisjon ka merenduse digitaalsüsteemi ja -teenuste juhtimise kõrgetasemelise juhtrühma (HLSG), kes on pädev kõigi SafeSeaNet'is tehtud muudatuste asjus.

5. **Ühiste komponentide ja teenuste väljatöötamise ja testimise ajakava**

Teavitusliidesmoodul

Pärast teavitusliidesmooduli versiooni 1.0 väljalaskmist 2022. aasta augustis lasti 2023. aasta detsembris välja selle ajakohastatud versioon 3.0. Ajakohastatud versioon 3.0 sisaldab lisafunktsioone ja tagab vastavuse rakendusmääruses (EL) 2023/2790 esitatud teavitusliidesmooduli tehnilisele kirjeldusele. Liikmesriikidele on tehtud kättesaadavaks kõik dokumendid, mida neil on vaja, et integreerida moodul oma riiklikusse merenduse ühtsesse kontaktpunkti. Liikmesriigid peaksid komisjoni toetusel kõigepealt tegema vastavustestid, et kontrollida, kas teavitusliidesmoodul on nõuetekohaselt integreeritud riiklikusse merenduse ühtsesse kontaktpunkti. Seejärel peaksid nad tegema teste ja tagama vajaliku integreerimise teiste asjaomaste asutustega. Seejärel peaksid nad koos laevandussektori sidusrühmadega testima kogu oma riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti ühendusi ja protsesse.

Selleks et täiendada teavitusliidesmooduli toimimist, töötas EMSA tihedas koostöös komisjoni, laevandussektori ja liikmesriikidega välja ja tegi 2023. aasta detsembris liikmesriikidele kättesaadavaks sõnumite rakendamise juhendi. Sõnumite rakendamise juhend kirjeldab sõnumeid (formaalsusi ja vastuseid), mida saatjad ja riiklikud merenduse ühtsed kontaktpunktid peavad teavitusliidesmooduli kaudu vahetama, nagu on nõutud rakendusmääruse (EL) 2023/2790 artiklis 2. Sellest ajast alates on EMSA sõnumite rakendamise juhendit veelgi täiustanud ning arendanud sõnumite rakendamise juhendi formaalsuste ja vastuste tehnilist esitamist (XML skeemi definitsiooni failid – XSD). Eeldatavasti avaldab komisjon koostöös EMSAga 2024. aasta kolmanda kvartali lõpus ka sõnumite rakendamise juhendi, mis sisaldab laevandussektoris kasutamiseks mõeldud tehniliste sõnumite kirjeldusi, ning haldab seda korrapäraselt.

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem (URAM)

Koos teavitusliidesmooduliga lõi komisjon 2023. aasta detsembris ja tegi kättesaadavaks ühise kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi (edaspidi „URAM"), et hõlbustada liikmesriigi teavitusliidesmooduliga ühendust võtvate saatjate (deklarantide ja andmeteenuste osutajate) autentimist. URAMi kesksed teenused on tehtud liikmesriikidele kättesaadavaks vastavustestimise keskkonnas, et saaks teha integreerumisteste liikmesriikide teavitusliidesmooduli ja URAMi teenuste vaheliste ühenduste ja vastasmõjude suhtes. Liikmesriigid haldavad autentimist oma graafilises kasutajaliideses vastavalt määruses (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul (eIDASe määrus)) ([10]) sätestatud eeskirjadele.

([9]) EMSA viib läbi teostatavusuuringu, et teha kindlaks andmeelemendid võimaliku taaskasutamise jaoks, võttes arvesse isikuandmete ja tundliku äriteabe kaitset käsitlevate õigusaktide ja eeskirjadega kehtestatud piiranguid ja tingimusi. Kui need andmeelemendid on kindlaks tehtud, võib olla vaja ajakohastada SafeSeaNet'i süsteemi, selle andmevahetusmehhanisme ja liideseid (sealhulgas vajalikke turvameetmeid ja dokumente), et võimaldada andmete laialdasemat taaskasutamist ja jagamist riiklike merenduse ühtsete kontaktpunktide vahel.

([10]) ELT L 257, 28.8.2014, lk 73.

Ühine suunamisteenus (CAS)

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artikli 13 lõike 2 kohased ühise suunamisteenuse tehnilised kirjeldused on kavas vastu võtta tõenäoliselt 2024. aasta lõpus. Selle teenuse väljatöötamine peaks algama pärast seda, kui teavitusliidesmoodul on täielikult rakendatud.

Andmebaasid

EMSA töötab praegu kavakohaselt välja ühtsete kontaktpunktide keskkonna laevaandmebaasi, ühist asukohaandmebaasi ja ühist ohtlike ainete andmebaasi. EMSA viis lõpule süsteemiliidese juhendi koostamise – see on kõigi kolme andmebaasi juhend – ja tegi selle avalikult kättesaadavaks 2024. aasta mais ([11]). Andmebaaside väljatöötamine peaks lõpule jõudma 2024. aasta kolmanda kvartali lõpus, kui EMSA on valmis tegema koos liikmesriikidega kasutuselevõtuteste.

Laeva sanitaarkontrolli andmebaasi tegemine on alles kavandamisetapis ja selle tehniliste kirjelduste koostamine algab tõenäoliselt 2025. aastal. Kui see andmebaas ükskord tööle hakkab, hakkavad seda kasutama liikmesriikide pädevad tervishoiuasutused, et vahetada omavahel andmeid riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti *back office*'is.

Üksikasjalik ajakava

Ühised komponendid ja teenused	Staatus	Lähtetase									
		2024		2025				2026			
		III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv
Teavitusliidesmoodul (RIM)											
Teavitusliidesmooduli versioon 2.0 saatja valideerimisega	lõpule viidud										
Teavitusliidesmooduli versioon 3.0 süntaksi valideerimisega ([1])	lõpule viidud										
Teavitusliidesmooduli versioon 3.1 tõhustatud semantilise valideerimisega		X									
Sõnumite rakendamise juhendi versioon 1.0 ja sõnumiskeemid		X									
(*) Liikmesriikide integreerimine ja testimine		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem (URAM)											
Keskne autentimisteenus	lõpule viidud										
Keskregister	lõpule viidud										
(*) Integreerimine liikmesriigi teavitusliidesmooduliga ([2])		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ühine suunamisteenus (CAS)											
Kesksete sõlmpunktide loomine			X	X							
(*) Liikmesriikide integreerimine ja testimine				X	X	X	X	X	X	X	X
Ühtsete kontaktpunktide keskkonna laevaandmebaas (ESD)											
Võrdlusandmete kogum ja süsteemiliideste juhend	lõpule viidud										
Keskandmebaasi väljatöötamine		X									
(*) Integreerimine liikmesriikide süsteemidega		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

([11]) http://emswe-db-sig.emsa.europa.eu/.

Ühised komponendid ja teenused	Staatus	Lähtetase									
		2024		2025				2026			
		III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv
Kasutuselevõtutestid			X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ühine asukohaandmebaas											
Võrdlusandmete kogum ja süsteemiliideste juhend	lõpule viidud										
Keskandmebaasi väljatöötamine		X									
(*) Integreerimine liikmesriikide süsteemidega		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kasutuselevõtutestid			X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ühine ohtlike kaupade andmebaas											
Võrdlusandmete kogum ja süsteemiliideste juhend	lõpule viidud										
Keskandmebaasi väljatöötamine		X									
(*) Integreerimine liikmesriikide süsteemidega		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kasutuselevõtutestid			X	X	X	X	X	X	X	X	X

(*) Ühiste komponentide ja kesksete teenuste integreerimine ja vastavustestimine sõltub iga liikmesriigi võimalustest ja riiklikust planeerimisest.

([1]) Teavitusliidesmoodul on välja töötatud täielikus vastavuses teavitusliidesmooduli tehnilise kirjeldusega.

([2]) Liikmesriikide teavitusliidesmooduliga integreerimise vastuvõtu testimise ajal on kättesaadavad URAMi kesksed teenused. Pärast testimist on URAMi teenused kättesaadavad tootmiskeskkonnas.

6. **Määruse kohaldamine**

Komisjoni töö on edenenud kooskõlas mitmeaastase rakenduskava 2023. aasta ajakohastatud versiooniga, ([12]) eelkõige järgmises kolmes valdkonnas: i) võeti vastu teavitusliidesmooduli (RIM), kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi (URAM) tehnilised kirjeldused, ii) lasti välja teavitusliidesmooduli versioon 3.0 ning iii) tehti kättesaadavaks URAMi teenused, mis võimaldab alustada riiklikku rakendamist.

Mis puudutab komisjoni poolt, siis on **alates 2024. aasta teisest poolest** võimalik testida ühiseid komponente ja kesksete teenuseid (v.a praegu ühine laeva sanitaarkontrolli andmebaas ja ühine suunamisteenus) liikmesriikide süsteemidega ning see testimine viiakse läbi vastavalt liikmesriikide võimalustele ja valmisolekule.

Liikmesriikide poolel on olukord selline, et **mõned** liikmesriigid **on järk-järgult alustanud** nende vastutusalasse kuuluva rakendamisega, kuid teised edenevad kavandatust aeglasemalt, mille puhul tuleb arvesse võtta ka eespool kirjeldatud viivitusi. Eeldatavasti ei toimu määruse rakendamine liikmesriikide vahel sünkroonselt ning see kestab tõenäoliselt kuni 18 kuud alates 15. augustist 2025, mis on ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruses sätestatud kohaldamiskuupäev. Komisjon jätkab määruse rakendamise jälgimist, kasutades küsitlusi ja tihedat koostööd riiklike koordinaatoritega. Komisjon toetab liikmesriike ka tehnilisel ja ärilisel tasandil, et tagada kõigi riiklike merenduse ühtsete kontaktpunktide ühiste komponentide ja kesksete teenuste nõuetekohane ja kiire integreerimine ning testimine.

([12]) ELT C, C/2023/100, 6.10.2023.